

အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများလေ့လာချက်

မာလာမိုး^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေ ရသစာတမ်း လေ့လာချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် အောင်သင်း၏ လှလိုက်တာနော်နှင့် ရသစာတမ်းငယ်များ စာအုပ်ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရသစာတမ်းများမှ အတွေးအမြင်နှင့် ထို အတွေးကို ပုံဖော်သောအရေးအဖွဲ့တို့ကို ဖော်ထုတ်လိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရသစာတမ်းငယ်၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ (၅) ရပ်ကို အခြေခံကာ တင်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစကားပြေ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရ - ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး အတွေးအမြင်၊ ဆွဲဆောင်နိုင်သော အရေးအဖွဲ့တို့ကို ကျဉ်းကျဉ်းအရေးအဖွဲ့ နှစ်သက်မှုရသ

၁။ နိဒါန်း

ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလန်တို့မှ စတင်အခြေပြုလာသော ရသစာတမ်းသည် ယခုအခါ မြန်မာစာပေတွင် အမျိုးသားစာပေဆု ချီးမြှင့်သည်အထိ ကျယ်ပြန့်စွာ အခြေတည်ခိုင်မာလာသော စာပေတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အဓိကထားသော ရသစာတမ်း၏ အတွေးအမြင်နှင့် ထိုအတွေးကို ပုံဖော်သော အရေးအဖွဲ့တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အောင်သင်း၏ လှလိုက်တာ နော်နှင့် ရသစာတမ်းငယ်များစာအုပ်မှ စာပေအတွေး အတွေးစာပေဆိုင်ရာ ရသစာတမ်းများအနက် သကျရုပ်နှင့်သိပ္ပံမောင်ဝ၊ အတွေးအကတိ၊ ရသစာတမ်း (၂) စောင်ကို စာတမ်းငယ်၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ များကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

၁။ ၁။ ရသစာတမ်းသဘောသဘာဝ

ရသစာတမ်းသည် (၁၆) ရာစုတွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပြင်သစ်ဘာသာဖြင့် (essai) ဟု စတင်အမည်ရခဲ့ပြီး မကြာမီမှာပင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် (essay) ဟု ဆက်လက်အမည်တွင်ကာ တစ်စတစ်စ ဖွံ့ဖြိုးလာသော စာပေအဖွဲ့မျိုးပင်ဖြစ်ပါသည်။ အက်ဆေးဟူသော ဝေါဟာရကို စတင်အသုံးပြုခဲ့သူမှာ ပြင်သစ်ဥပဒေပညာရှင် စာရေးဆရာ မီရှဲအီကွမ်ဒီမွန်တိန်း (၁၅၃၃-၁၅၉၂) ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ဖရန်စစ်ဘောကွန် (၁၅၆၁-၁၆၂၆) က အက်ဆေးဟူသော အမည်ကို အသုံးပြုကာ သူ့အတွေးအမြင်များကို ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။

အက်ဆေး (essay) ဟူသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် “စမ်းသပ်ခြင်း” ဟု အနက်ရသဖြင့် အစမ်းစာ ဟူ၍လည်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာစာပေတွင် အက်ဆေးကို အမည်အမျိုးမျိုး သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ အစမ်းစာ၊ စာတမ်း၊ စာမွန်၊ စာတမ်း၊ စာညွန့်၊ စာပဒေသာ၊ ရသစာတမ်း စသည်ဖြင့် အမည်အမျိုးမျိုး သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

^၁ မြန်မာစာပေ၊ ကျိုင်းတုံတက္ကသိုလ်

ရသစာတမ်း၏ သဘောသဘာဝနှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)က -

“စာတမ်းငယ်ဟူသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို စာရေးသူကိုယ်တိုင် တွေးမြင်ခံစားရသည့် အနေအထားဖြင့် ရသပါအောင် ရေးဖွဲ့ထားသော မတိုမရှည် စကားပြေအဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်။” (၁၉၈၇၊ ၁၅)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ အက်ဆေးသဘောသဘာဝနှင့်ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်းပညာရှင်တို့ကလည်း မိန့်ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ဗြိတိန်နိကာစွယ်စုံကျမ်း (Encyclopedia Britannica) တွင်

“အက်ဆေးဟူသည် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို လွယ်ကူပေါ့ပါးစကားပြေဖြင့် မတိုမရှည် ဖွဲ့လေ့ရှိသော အဖွဲ့မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ စာရေးသူ၏စိတ်တွင် ထိတွေ့ခံစားရသည့်အတိုင်းသာ ရေးဖွဲ့သည်။” (၁၉၆၈၊ ၇၁၄)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အက်ဆေး (ခေါ်) ရသစာတမ်း၏ သဘောသဘာဝနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာပေပညာရှင်၊ အနောက်တိုင်းစာပေပညာရှင်တို့၏ မိန့်ဆိုချက်များအရ စာဖတ်သူများအား ရင်ဖွင့်ထားသော ရင်ဖွင့်စာ၊ စာဖတ်သူကို ဘဝအသိအမြင်နှင့်ယှဉ်သောရသကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့် စကားပြေအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ပါသည်။

၁။ ၂။ သုတေသနမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာ

ဆရာအောင်သင်း၏ စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေလေ့လာချက်ကို လေ့လာရာတွင် အောက်ပါ သုတေသန မေးခွန်းနှင့် ပြဿနာကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများမှ အတွေးအမြင်နှင့် ထိုအတွေးကို ပုံဖော်သော အရေးအဖွဲ့ကို မည်သို့အပြန်အလှန် အထောက်အကူပြုနေကြသနည်း” ဟူသည့် သုတေသနမေးခွန်း ပေါ်ထွက်လာပါသည်။

ထိုသို့ပေါ်ထွက်လာသော သုတေသနမေးခွန်းနှင့်အဖြေကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ရသစာတမ်း သွင်ပြင်လက္ခဏာဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းနှင့် အလေ့လာခံ “အောင်သင်း၏ လှလိုက်တာနော်နှင့် ရသစာတမ်းငယ်များ” စာအုပ်ကို လေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။

ထိုသို့လေ့လာရာတွင် သုတေသနပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့မည် ဖြစ်ပါသည်။ “အောင်သင်း သည် ရသစာတမ်းရေးဖွဲ့ရာတွင် သွင်ပြင်လက္ခဏာ (၅) ရပ်လုံးကို ရေးဖွဲ့ထားနိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ”။ ဟူသော သုတေသနပြဿနာကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် အခြားသော သုတေသနပြဿနာများလည်း ရှိနိုင်သဖြင့် ရသစာတမ်းဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများ သွင်ပြင်လက္ခဏာရပ်ဆိုင်ရာ နည်းနာများကို မှီငြမ်းကာ ချဉ်းကပ် လေ့လာထားပါသည်။

၂။ စာပေလေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်သည့်အတွက် ရသစာတမ်းသဘောသဘာဝနှင့် ပညာရှင်တို့၏ အဆို အမိန့်များကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။

စာတမ်းငယ် စာပေစာတမ်း၊ ကံ့ကော်မြိုင်စာတမ်း၊ ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ရသစာတမ်းရှင်တို့၏ တွေးဟန်နှင့် ရေးဟန်များစသော စာအုပ်များကိုဖတ်ရှု၍ နည်းနာများကို ကိုးကားမှီငြမ်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာအောင်သင်း ကိုယ်တိုင်ရေးသားထားသည့် စာပေသဘောတရားနှင့် ပတ်သက်သည့် စာအုပ်များကိုလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာ ကိုးကားထားပါသည်။

“ကံ့ကော်မြိုင်စာတမ်း” စာအုပ် (၁၉၇၈) တွင် ရသစာတမ်း (၂၆) ပုဒ်ကို စုစည်းတင်ပြထားသည်။ ရသစာတမ်းသဘောသဘာဝနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဇော်ဂျီက အမှာစကားတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ရသစာတမ်းသည် စာဖတ်ပရိသတ်ကို နှစ်သက်မှုပေးရုံသာမက ဘဝအသိအမြင်ကိုလည်း မြင်လာစေကြောင်း ဆိုထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစာအုပ်သည် ရသစာတမ်းသဘောသဘာဝနှင့် ပတ်သက်၍ အထောက်အကူကောင်းများစွာ ရရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၃။ နည်းနာ

ဤစာတမ်းသည် အောင်သင်း၏စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းလေ့လာချက်ကို စာပေရှုထောင့် လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ရသစာတမ်းများမှ အတွေးအမြင်နှင့် ထိုအတွေးကို ပုံဖော်သော အရေးအဖွဲ့တို့ကို ရသစာတမ်းသွင်ပြင်လက္ခဏာ (၅) ရပ်ကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ တင်ပြရာတွင် အသုံးပြုသည့် သုတေသနနည်းနာများကို နှစ်ပိုင်းခွဲကာ တင်ပြပါမည်။

(၁) ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းနာနှင့်

(၂) သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းနာ

တို့ဖြစ်ပါသည်။

ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

စာတမ်း၏ အလေ့လာခံနယ်ပယ်မှာ မြန်မာစာပေနယ်ပယ် စကားပြေကဏ္ဍတွင်ပါဝင်သည့် အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများအနက်မှ “သကျရုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ အတွေးအကတိ၊ ယောင်ယမ်းပြီး ပေါင်မတန်းစေဖို့ “ရသစာတမ်း (၂) ပုဒ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာရာတွင် ရသစာတမ်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ (၅) ရပ်ကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ရသစာတမ်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

စာပေဟူသမျှတွင် သက်ဆိုင်ရာ သွင်ပြင်လက္ခဏာများရှိကြပါသည်။ ရသစာတမ်းတွင်လည်း သွင်ပြင်လက္ခဏာများရှိပါသည်။ စာတမ်းငယ် စာပေစာတမ်း (၁၉၈၇) တွင် မောင်ခင်မင် (ဇနီးဖြူ) က

ရသစာတမ်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို တင်ပြရာ၌ စာရေးသူ၊ စာဖတ်သူတို့၏ ဆက်သွယ်မှုကို အခြေပြု၍

- (၁) စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးပေါ်လွင်နေခြင်း
- (၂) အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အားပြုနေခြင်း
- (၃) စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော စကားပြေအရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း
- (၄) တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ရေးဖွဲ့ထားသော အရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း
- (၅) စာဖတ်သူတို့ နှစ်သက်မှုရသပေးခြင်း

ဟူသော သွင်ပြင်လက္ခဏာတို့ကို တင်ပြထားသည်။ ထိုလက္ခဏာများတွင်လည်း သက်ဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝများ ရှိကြပါသည်။ ထိုသဘောသဘာဝတို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပေါ်လွင်နေခြင်း

ရသစာတမ်းသည် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို အပြင်က မြင်ပြ၊ ရေးပြခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်ခံစားရသကဲ့သို့ ထင်ရအောင်ရေးပြသည့် စာပေတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ရသစာတမ်းများတွင် စာရေးသူ၏ ကံသုံးပါးအမှုအရာတို့ ထင်ဟပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကံသုံးပါးအမှုအရာသည် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးပင်ဖြစ်သည်။ ရသစာတမ်းများတွင် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးပေါ်နေခြင်းသဘောကို စာတမ်းငယ်စာပေစာတမ်း (ပထမတွဲ) (၁၉၈၇) တွင် မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ) က

စာတမ်းငယ်သည် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဆန်သည်။ ရေးဖွဲ့သည့် အကြောင်းကိစ္စအပေါ်
ထားရှိသော စာရေးသူ၏ စိတ်၊ စာရေးသူ၏ သဘောစရိုက်ကို တိုက်ရိုက်လှစ်ပြခြင်း
ဖြစ်သည့်အတွက် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးပေါ်နေရပါသည်။ (စာ ၄၀)

ဟု ဆိုပါသည်။ ဤအဆိုအတိုင်း စာရေးသူ၏ သဘောစရိုက် စိတ်နေသဘောထားကို ဖွင့်ဟတင်ပြသည့် အတွက် စာတမ်းငယ်ကို ရင်ဖွင့်စာ သို့မဟုတ် ရင်ဖွင့်သံ ဖြစ်သည်ဟုလည်း အဆိုရှိပါသည်။ တစ်ဖန် သွင်ပြင်လက္ခဏာနှင့်ပတ်သက်၍ စာတမ်းငယ်စာပေ (ပထမတွဲ) (၁၉၈၇) တွင် မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)က “စာရေးသူကိုယ်တိုင် အတွင်းဝင်ပြီး ပြောဆိုခွင့်ရသော စာတမ်းငယ်စာပေအဖွဲ့မျိုးတွင် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပို၍ထင်ထင်ရှားရှား မြင်တွေ့ခွင့်ရှိသည်။” (စာ ၄၃) ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသို့ အတွင်းဝင်ပြီး ပြောဆိုခွင့် ကိုယ်ရည်သွေးခွင့်ကြောင့်လည်း ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးနှင့် ရသစာတမ်းသည် အပြန်အလှန် အကျိုးပြုလျက်ရှိသည့် သဘောကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အားပြုခြင်း

ရသစာတမ်းသည် အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ကို အခြေပြု၍ ရေးသားထားသော စာပေအဖွဲ့မျိုးဖြစ်သည်။ အကြောင်းအရာကို ပြောပြလိုခြင်းထက် အတွေးအမြင်ကို ထုတ်ဖော်လိုခြင်းက အဓိကဖြစ်သည်။ အတွေးအမြင်ခံစားမှုကသာ အဓိကအရေးပါသည့် သဘောကို စာတမ်းငယ်စာတမ်း

(ပထမတွဲ) (၁၉၈၇) တွင် မောင်ခင်မင် (ခန့်ဖြူ)က “အကြောင်းအရာက ပဓာနမဟုတ်ပါ။ ထို အကြောင်းအရာများကို ရေးပြန်သော စာရေးသူ၏ အတွေးအမြင်ခံစားမှုတို့က ပို၍အရေးပါပါသည်။” (စာ ၄၃) ဟု ဆိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရသစာတမ်းငယ်သည် အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုက ပို၍အရေးပါပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အားပြုရေးဖွဲ့ခြင်းသည် ရသစာတမ်းကောင်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော စကားပြေအရေး အဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း

ရသစာတမ်းရေးဆရာတို့သည် မိမိ၏အတွေးအကြံ၊ ခေတ်အတွေးအကြံပေါ်မူတည်၍ ခံစားမှုအတွေးအမြင်များ ပေါ်လာတတ်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စာဖတ်သူအား သိစေလိုသော စေတနာတို့ ပေါ်လာတတ်ပါသည်။ စေတနာကိုအရင်းခံ၍ မိမိခံစားသကဲ့သို့ ခံစားတတ်အောင်၊ မိမိရှုမြင်သကဲ့သို့ ရှုမြင်တတ်အောင် ပိုမိုရှုပ်လုံးကြွထင်ရှားစေရန်အတွက် ဆွဲဆောင်မှုကောင်းသော စကားပြေအရေးအဖွဲ့ဖြင့် ရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြသည်။ ဤသဘောလက္ခဏာကို စာတမ်းငယ်စာပေ စာတမ်း (ပထမတွဲ) (၁၉၈၇) တွင် မောင်ခင်မင် (ခန့်ဖြူ) က “စာတမ်းငယ်မှန်လျှင် စာဖတ်သူကို အစမှအဆုံးတိုင် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိ သော ဖတ်ချင်စဖွယ် စကားပြေအရေးအဖွဲ့မျိုး ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။” (စာ ၄၆) ဟု ဆိုပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရသစာတမ်းသည် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို ဦးစားပေးရေးဖွဲ့သကဲ့သို့ စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော စကားပေအရေးအဖွဲ့ဖြစ်အောင်လည်း ရေးသင့်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ရေးဖွဲ့ထားသော အရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း

ရသစာတမ်းတွင် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို စေ့စေ့စုံစုံပြရန်မလိုဘဲ ပြသင့်သမျှကိုသာ တစ်ကွက်ကောင်း နှစ်ကွက်ကောင်း ပြရသောကြောင့် ပြသူ၏ကျွမ်းကျင်မှုအတတ်ပညာသည် အလွန်အရေးပါလှသည်။ စာဖတ်သူ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်မည့် အဆီလျော်ဆုံးအချက်များကို ရွေးချယ်ပြီး ဆက်စပ်စီစဉ်ရေးဖွဲ့ရသောကြောင့် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အဝင်ခွင်ကျရန်လည်း လိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရသစာတမ်းအရေးအဖွဲ့သည် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ ဤသဘောလက္ခဏာနှင့်ပတ်သက်၍ စာတမ်းငယ်စာပေစာတမ်း (ဒုတိယတွဲ) (၁၉၈၇) တွင် ကျော်အောင်ကမူ “စာတမ်းငယ်သည် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း တစ်ကွက်ကောင်းပြောရသည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အရေးရခက်ပါသည်။ အဘော်မှာ တွေ့ပြားမနေရပါ” (စာ ၂၄၆) ဟု ဆိုထားသည်။ အဘော်သို့ရောက်အောင် တစ်ကွက်ကောင်းဖြင့် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းနှင့် လိုရင်းကိုသာ ရေးသားရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းနှင့် လိုရင်းကိုရေးနိုင်လျှင် ရသစာတမ်းကောင်း တစ်ပုဒ်ဖြစ်လာနိုင်သော သဘောလက္ခဏာရပ် ဖြစ်ပါသည်။

စာဖတ်သူကို နှစ်သက်မှုရသပေးခြင်း

ရသစာတမ်းများသည် စာဖတ်သူအတွက် အနည်းနှင့်အများ နှစ်သက်မှုရသကို ခံစားရစေပါ သည်။ ပီတိဖြစ်စေပါသည်။ ဤသဘောလက္ခဏာနှင့်ပတ်သက်၍ ကံကော်မြိုင်စာတမ်း (၁၉၉၇) တွင် ဆရာဇော်ဂျီက

မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ၊ မည်သည့် အကြောင်းရေးရေး၊ မည်သည့်ပုံသဏ္ဌာန်ကို ဖော်ဖော်၊ ထိုစာမတိုမရှည်သည် စာဖတ်ပရိသတ်၌ နှစ်သက်မှုရသကဲ့သို့ ဖြစ်စေသည်။ ရသ ဖြစ်သည်နှင့်အတူတကွ ဘ (သို့မဟုတ်) ပတ်ဝန်းကျင် အသိအမြင်ကိုလည်း ဖြစ်စေသင့် သည်။ (စာ ၄)

ဟု ဆိုထားပါသည်။ ရသစာတမ်းသည် နှစ်သက်မှုရသကဲ့သို့သာမက ဘဝအာနိသင်ရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်စေသင့် သည်ဟု ဆိုပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ရသစာတမ်းသည် နှစ်သက်မှုရသ တစ်မျိုးတည်းသာမက ကြည်နူးနှစ်သက်စရာ တွေးတောဆင်ခြင်စရာတို့ ပေါင်းဆုံနေသည့် ပီတိမျိုးကိုလည်း ခံစားရသည့်အတွက် သဘောလက္ခဏာ ကောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနနည်းနာ

ဤစာတမ်းကို ရေးသားရာတွင် အလေ့လာခံဖြစ်သော အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး အတွေး စာပေ ရသစာတမ်းများကို ဦးစွာဖတ်ရှုလေ့လာပါသည်။ ထို့နောက် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာရာတွင် ထိုရသစာတမ်းများကို သေချာဖတ်ရှုပြီး ရသစာတမ်းသွင်ပြင်လက္ခဏာရပ်များကို အခြေခံ၍ အခန်းများ ခွဲကာ ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသည်။ သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်နည်းကို အသုံးပြုရာတွင်လည်း ရသစာတမ်းများမှ အတွေးအမြင်နှင့်အတွေးကို ပုံဖော်သောအရေးတို့ကို သွင်ပြင်လက္ခဏာများအလိုက် ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး မည်သို့သော အကျိုးရလဒ်များရရှိလာပုံကို သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။

ရှိပြီးအချက်အလက်များအပေါ် အခြေပြုလေ့လာရာတွင်လည်း ပေါ်ထွက်လာသော အကျိုးရလဒ် များသည် ရသစာတမ်းမှ အတွေးအမြင်နှင့် အတွေးကိုပုံဖော်သောအရေးကို အပြန်အလှန် ထောက်ကူနိုင် ကြောင်း လေ့လာထားပါသည်။

၄။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်

ဆရာအောင်သင်း၏ စာပေများထဲမှ ရသစာတမ်းများသည် စိတ်ကူးကိုအခြေခံကာ မိမိဆိုလိုချက် ရောက်အောင် တွေးပြထားသည်။ အတွေးကိုတင်ပြရာ၌လည်း ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိလှပါသည်။

အောင်သင်း၏ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းအနက် သကျရုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ အတွေးအကတိ ရသစာတမ်း (၂) ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄၊ ၁။ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများလေ့လာချက်

စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းဟူသည် စာပေနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ကို စာရေးသူ၏ အတွေးအမြင်၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု၊ အတွေးအခေါ် အယူအဆတို့ကို ဦးစားပေး၍ ဖတ်ချင့်စဖွယ်ကောင်းအောင် ရေးသားထားသော ရသစာတမ်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ စာပေအတွေး အတွေးစာပေရသစာတမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ စာတမ်းငယ်စာပေ စာတမ်း (ပထမတွဲ) တွင် မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ) က

အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ့်အမြင်၊ ကိုယ့်အတွေး၊ ကိုယ့်ခံစားမှုကို
ကျိုးကြောင်းလည်း သင့်၊ ဖတ်ချင်စဖွယ်လည်းဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။

(၁၉၈၇၊ စာ ၆၄)

ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

စာတမ်းငယ် စာပေစာတမ်းများ (ဒုတိယတွဲ) တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်ကလည်း

စဉ်းစားဆင်ခြင်တုံတရား ရင့်သန်တိုးပွားလာစေရုံမျှမက အသိဉာဏ်ပညာလည်း
လင်းပွင့်စေပါသည်။ ထို့ပြင် ရသစာပေဆိုင်ရာ သဘောတရား အယူအဆများကိုလည်း
သိမြင်ခွင့်ရရှိစေပါသည်။ (ဝင်းမွန်၊ ၁၉၈၇၊ ၁၂၉)

ဟူ၍ စာပေဆိုင်ရာ ရသစာတမ်းငယ်၏ အကျိုးကျေးဇူးကို တင်ပြထားပါသည်။

စာပေပညာရှင်တို့၏ အဆိုအမိန့်တို့ကို လေ့လာမှတ်သား၍ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ
ရသစာတမ်းငယ်၏ သဘောကိုဆိုရပါလျှင် စာပေနှင့်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို စာရေးသူ
ကိုယ်တိုင် ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသော အတွေးအမြင်၊ အယူအဆတို့ကို ဖော်ပြထားသော အရေးအသားမျိုး
ပင်ဖြစ်သည်။ စာပေအတွေး အတွေးစာပေဆိုင်ရာ အလေ့လာခံရသစာတမ်းများ

(၁) သကျရူပံနှင့်သိပ္ပံမောင်ဝ၊

(၂) အတွေး အကတိ ဟူသည့် ရသစာတမ်းငယ် (၂) ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၄၊ ၁၊ ၁။ စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပေါ်လွင်နေခြင်း

စာရေးသူတို့သည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ရေးသားရာတွင် စာရေးသူကိုယ်တိုင် တွေးမြင်
ခံစားရသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်ပေါ့ပါးစွာ ရင်ဖွင့်ဖော်ပြရေးသားကြရာ ရသစာတမ်းများတွင် စာရေးသူ၏
သဘောစရိုက်၊ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများ ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်နေတတ်ပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “သကျရူပံနှင့်သိပ္ပံမောင်ဝ” ရသစာတမ်းသည် ရှင်မဟာဋ္ဌသာရ၏
ကိုးခန်းပျို့ကဗျာမှ ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်သော သကျရူပံကဗျာ ကောက်နုတ်ချက်လာ မိမိပါရမီအထံရှိ
သော ပညာရပ်တစ်ခုခုကို သင်ယူသင့်ပုံနှင့်ဆက်စပ်၍ ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ မှတ်ချက်စကား၊ သိပ္ပံ
မောင်ဝ၏ ဖြစ်ရပ်၊ ဆရာကြီး မောင်ထင်၏ ဘဝအဖြစ်အပျက်တို့နှင့် ဥပမာပေးကာ စာပေဆိုင်ရာ
အတွေးအမြင်ကို တင်ပြထားသည့် ရသစာတမ်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ “သကျရူပံ” ဆိုသည် သက္ကတဘာသာ
စကားဖြစ်ပြီး “တတ်နိုင်ကောင်း”၊ “စွမ်းနိုင်ကောင်း” ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းက
အတတ်ပညာကို ရွေးချယ်ရာ၌ မိမိဝါသနာ စိတ်အားအထက်သန်ဆုံးဖြစ်သော အတတ်ကိုရှာရမည်။
ငွေများစွာ ရမည်ဟူသော အတတ်ပညာမျိုးကို ရွေးချယ်သင်ကြားရမည်။ သူတစ်ပါးအလုပ်တစ်ခုခုကို
လုပ်၍ ကြီးပွားသည့်အတွက် မိမိလိုက်လုပ်လျှင် မိမိနှင့်မနီးစပ်၊ မသက်ဆိုင်သဖြင့် အကျိုးမပေးဖြစ်တတ်
သည်ဟူသော အကြံပြုချက်ကို စာရေးသူက

အချို့သော ဝါသနာများ (ဥပမာကဗျာ၊ စာပေသုတေသီကဲ့သို့သော ဝါသနာမျိုး) မှာ ငွေများစွာရသော အတတ်မျိုးမဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့သော အခါများတွင်မူ ဝင်ငွေရရာရ ကြောင်း အခြားလုပ်ငန်းတစ်ခု ကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ကြရမိဖြစ်သည်။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၀)

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမျှသာမက ကြီးပွားချမ်းသာရန်အတွက် ငွေများစွာ ရသောအတတ်ပညာကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သင့်ကြောင်း၊ တွေးပြထားသည့် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပေါ်လွင်နေပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “အတွေးအကံ” ရသစာတမ်းသည် အရှင်ဩဘာသာဘိဝံသ၏ သုတေသန သရုပ်ပြအဘိဓာန်လာ အကံ (၄) ပါးနှင့် ဆက်စပ်၍ အကံအတွေးသို့မရောက်အောင် သတိပြုသင့် ကြောင်း၊ အကံတရားကြောင့် အမှန်ကိုမသိနိုင်ကြောင်း၊ တရားရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးသာမက စာပေဝေဖန်ရေးတွင် မနှစ်သက်သည့်အစွဲရှိနေလျှင် စာကောင်းခြင်းကို သတိမပြုမိနိုင်ကြောင်း၊ မိမိအကံ အတွေးကို ဆင်ခြင်၍ တရားသက်သက်မြင်သင့်ကြောင်း၊ တရားကွယ်သောသူသည် ကြီးမြင့်သောအဖြစ်သို့ရောက်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းကြောင်း တွေးမြင်ပြထားသည့် ရသစာတမ်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။

အကံဆိုသည် ပါဠိစကားဖြစ်ပြီး “ဘက်လိုက်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ အကံ (၄) ပါးသည် (၁) ဆန္ဒာဂတိ - နှစ်သက်သဖြင့် ဘက်လိုက်ခြင်း (၂) ဘယာဂတိ - ကြောက်သဖြင့် ဘက်လိုက်ခြင်း (၃) ဒေါသဂတိ - မုန်းသဖြင့် ဘက်လိုက်ခြင်း (၄) မောဟဂတိ - မသိသဖြင့် ဘက်လိုက်ခြင်း။ (မြန်မာအဘိဓာန်၊ ၁၉၉၈၊ ၃၇၃)

ဟု ဆိုလိုပါသည်။

စာရေးသူက တရားစီရင်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ သားသမီးရေး၊ နိုင်ငံရေးတို့တွင်သာမက စာပေ ဝေဖန်ရေးတွင်လည်း အကံတရားသို့ မလိုက်ပါမိအောင် ကြိုးစားမှုပြုရမည်ဟု တွေးမြင်ပြ ထားသည်။ ထိုအတွေးကို

မိမိမနှစ်သက်သောသူ၏ စာများကို ဖတ်လိုက်မိလျှင် မနှစ်သက်သည့်အစွဲခံကာ ရှိနေ သောကြောင့် မဖြစ်လောက်သည့် အနာအဆာ ချွတ်ယွင်းချက်ကလေးများကိုပင် ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်လိုက်မိတတ်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် သူ့စာတစ်ပုဒ်လုံး၏ ကောင်းမြတ်ခြင်းကို လျစ်လျူရှုလျက် အပြစ်မဆိုလောက်သည်ကို မဆိုမိအောင် သတိထားရပါသည်။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၀၆)

ဟူ၍ စာပေကို အမှန်အတိုင်း တွေးမြင်စေလိုသော စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပေါ်လွင်နေပါ သည်။

ထို့ကြောင့် စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများသည် စာပေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို စာရေးသူတွေးမြင်ခံစားမိသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ရင်ဖွင့်ဖော်ပြထားရာ စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများ ပေါ်လွင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၄၊ ၁၊ ၂။ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အားပြုခြင်း

ရသစာတမ်းသည် မိမိအတွေးကို အခြေပြု၍ အကြောင်းအရာ အချက်အလက်သာဓကများဖြင့် ရေးဖွဲ့လေ့ရှိသော စာပေမျိုးဖြစ်သည်။ အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြလိုခြင်းထက် မိမိအတွေးကိုချပြလိုခြင်းက ဦးစားပေးဖြစ်သည်။ အတွေးအမြင် ခံစားမှုကပင် ပို၍အရေးပါပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “သကျရုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ” ရသစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့ကဗျာမှ ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်သော သကျရုပ်ကဗျာ ကောက်နုတ်ချက်လာ မိမိပါရမီအထံရှိသော ပညာရပ်တစ်ခုခုကို သင်ယူသင့်ပုံနှင့် ဆက်စပ်၍ ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ မှတ်ချက်စကား၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဖြစ်ရပ်၊ ဆရာကြီးမောင်ထင်၏ ဘဝအဖြစ်အပျက်တို့နှင့် ဥပမာပေးကာ စာပေဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်ကို တင်ပြထားသည့် ရသစာတမ်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

စာရေးသူက သိပ္ပံမောင်ဝသည် မိမိဝါသနာပါရမီကို သိရုံသာမက သတ္တိကောင်းသူတစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာတော်သူများသာ မျက်နှာပွင့်သောခေတ်တွင် ပထမဆုံး မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ရောက်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ယုံကြည်ချက်ဝါသနာကို ချီးကျူးမိကြောင်း၊ နောင်အခါတွင် ပဋိညာဉ်ဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်)အဖြစ် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်စေလွှတ်ခြင်း ခံရပြီး အရာရှိကြီးဖြစ်လာခဲ့ရကြောင်း၊ ခေတ်စမ်းစာပေကို ဦးဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း၊ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းက သိပ္ပံမောင်ဝ၏ လေလံပွဲဝတ္ထုတိုနှင့်ပတ်သက်၍ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ချီးကျူးစကား ရေးသားခဲ့ကြောင်း၊ လေလံပွဲသည် ထိုခေတ်က စာပေပုံသဏ္ဌာန်သစ် အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်နေကြောင်း၊ မိမိအထံပါရမီ ပါသည့်ဘက်ကို သတိထားကာ ရွေးချယ်မိသည့် အကျိုးကျေးဇူးဟု ဆိုနိုင်ကြောင်း တွေးထင်ပြထားသည်။ စာရေးသူက ဆက်လက်၍ အတွေးမျှင်တန်းမိသည်မှာ

မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ရပါမည်လားဟု ရှုတ်ချပြောဆိုခဲ့သော သူတို့သည် မိမိတို့ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် မည်မျှအောင်မြင်သွားခဲ့ကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို မည်မျှအကျိုးပြုခဲ့ကြမည်ကိုလည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ် မျိုးဆက်အတွက် မည်မျှခန့်ထားနိုင်ခဲ့ သည်ကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့မသိရပါ။ သို့သော်လည်း သိပ္ပံမောင်ဝကမူကား သူ့ခေတ်၌ပင်လျှင် မြန်မာစာအရေးအသားကို တစ်ခေတ်ဆန်းစေခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေကိုလည်း ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ယခု ထက်တိုင်လည်း သူ၏စာပေများသည် မျိုးဆက်သစ်များ အတွက် အကျိုးပြုနေဆဲ ဖြစ်သည်။ သမိုင်းတွင် မမေ့နိုင်ကြတော့ပြီဖြစ်သော စာရေး ဆရာကြီး ဖြစ်သွားခဲ့ပါလေ ပြီ။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ သည ၁၂၁)

ဟူ၍မိမိအတွေးကို စာဖတ်သူလက်ခံလာအောင် တင်ပြထားသည်မှာ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင် ခံစားမှုကို အဓိကအားပြု တင်ပြနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ထို့အတူပင် စာရေးဆရာကြီးမောင်ထင် ရေးသားခဲ့သော “ဝါသနာ” ဆောင်းပါးမှ ဘဝ အဖြစ်အပျက်ကို

ကျွန်ုပ်မှာ ခါးတောင်းကျိုက်တခြား ဟိုဒင်းတခြား ဝါသနာမပါဘဲ ဖားသွား၍ ခွဲမိလေသဖြင့် စာမေးပွဲသုံးနှစ်တိတိ ရှုံးရလေတော့သည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဆရာဝန်မဖြစ်ခဲ့ရတော့ချေ။ ကျွန်ုပ်ဆရာဝန် မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်လျှင် လူသတ္တဝါများ အသက်ချမ်းသာရာ ရရှာကြလေသတည်း”။
(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၂၀)

ဟူ၍ ဆရာမောင်ထင်တစ်ယောက် ဆရာဝန်မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်လျှင် “ငာ” ကဲ့သို့ ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်ကြရကြောင်း၊ ဆရာလည်း သကျရုပ်ဟန်ပုံ မပေါ်သည်နှင့် ဝိဇ္ဇာဘက်သို့ ကူးပြောင်းပစ်လိုက်၍ “စာပေဝိဇ္ဇာကြီး” တစ်ဆူ ပေါ်ပေါက်လာရကြောင်း စာရေးသူက သူ့အတွေး၊ သူ့အမြင်ကို တင်ပြထားသည်မှာ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အားပြုတင်ပြနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “အတွေးအဂတိ” ရသစာတမ်းသည် စာရေးသူက တရားစီရင်ရေး၊ စီးပွားရေးတို့တွင် တွေ့ရသော အဂတိ (၄)ပါးသည် အတွေး၌ပင် ဝင်ရောက်လာတတ်ကြောင်း၊ မိမိချစ်မြတ်နိုးရသော သားသမီးတို့၏ မကောင်းသတင်းဆိုလျှင် မယုံကြည်နိုင်ခြင်း၊ မိမိသားသမီးက ပြောဆိုသည်ကို ယုံလွယ်တတ်ခြင်းတို့သည် အဂတိတရားပင်ဖြစ်သည်ဟု တွေးမြင်ပြထားသည်။ ထိုအတွေးကို

အဂတိအတွေးကြောင့်ပင် မမှားတန်ဘဲမှားမိ၊ မလုပ်တန်ဘဲ လုပ်မိဖြစ်ကြရသည်။
ကျွန်ယုံတော့ တစ်ဖက်ကန်း၊ သားသမီးယုံတော့ စုံလုံးကန်းဟူသော စကားပုံမှာ ဤအဂတိကို ညွှန်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ တစ်ဖက်ကန်းဆိုတော့ မြင်တန်သလောက် မြင်တန်နိုင်သေးသည်။ စုံလုံးကန်းဆိုတော့ ဘာကိုမျှမမြင်နိုင်ဘဲ ဖြစ်လာလေတော့သည်။
(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၂၃)

ဟူ၍ အဂတိတရားကြောင့် အမှန်ကိုမသိ၊ မမြင်နိုင်ဖြစ်တတ်ကြောင်း တွေးမြင်ပြထားသည်မှာ နှစ်သက်စဖွယ် ကောင်းသည်သာမက အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အဓိကအားပြုနေကြောင်း ပေါ်လွင်စေပါသည်။

တစ်ဖန် စာရေးသူက ကြီးမြတ်သောသူတို့သည် အဂတိအတွေးမျိုးကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ကြသည်သာမက အစွဲဟောင်းများ၏ နှောင်ကြီးကို ဖြတ်တောက်ပစ်နိုင်ကြောင်းကို သာဓကများဖြင့် အတွေးမျှင်တန်းပြထားသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး နယူတန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့လိုမဟုတ်၊ ပန်းသီးကြွေကျသည်ကို ကြည့်ပြီး “ကျတယ်” ဆိုတာဘာလဲ။ ဘာကြောင့် မြေကြီးပေါ် ပြန်ကျရသလဲ စသည်တို့ကို တွေးလိုက်မိသောကြောင့် ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ဆွဲငင်ခြင်းသဘောကို စူးစမ်းတွေ့ရှိခဲ့သည်ဟု မှတ်သားခဲ့ဖူးပါသည်။ သူတို့ကျတော့ သာမန်မျှသော အဂတိအတွေးမျိုးကို ပယ်နိုင်ရုံသာမက အစွဲဟောင်းများကိုပင် ပယ်နိုင်ပါတကားဟု အဖန်ဖန်အံ့၏ဩခြင်း ဖြစ်မိပါသည်။
(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၂၄)

ဟူ၍ စာရေးသူက အတွေးမျှင်တန်းပြထားသည်မှာ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို အဓိကအားပြု တင်ပြနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့အတူပင် စာရေးသူက ဆက်၍အတွေးမျှင် တန်းပြ ထားသည်မှာ

ဘုရားလောင်းလျာ သိဒ္ဓတ္တကတော့ သေခြင်းရှိလျှင် မသေခြင်းရှိနိုင်သည်ဟု တွေးသည်။
အစွဲဟောင်းကို ပစ်ပယ်လျက် စူးစမ်းအားထုတ်သောကြောင့် “နိဗ္ဗာန်”သို့ မျက်မှောက်
ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသို့တွေးလိုက်မိသောအခါ ဘုရားအစရှိသော ကြီးမြတ်သည့် ပါရမီရှင်
များ၊ နယူတန်စသော သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၏ ထိုးဖောက်တွေးတော လိုက်ပုံကို
အထပ်ထပ် အံ့ဩချီးမွမ်းခြင်း ဖြစ်မိပါသည်။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၃၈)

ဟူ၍ အတွေးမျှင်တန်းပြထားသည်။ စာရေးသူက ထူးထူးခြားခြား သူ၏အမြင်၊ သူ၏အတွေး၊ သူ၏
ခံစားမှုတို့ကို သာကေများဖြင့် ယှဉ်၍တင်ပြထားသည်မှာ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ခံစားမှုကို
အဓိကအားပြုကြောင်း ပေါ်လွင်စေသည်။

ဤသို့ဖြင့် စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများသည် စာရေးသူကိုယ်တိုင် တွေးမိ၊ မြင်မိ၊
ခံစားမိသည်များကို ဖွင့်လှစ်ပြထားရာ အကြောင်းအရာထက် အတွေးအမြင်ကို အားပြုနေသော
ရသစာတမ်းများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၄၊ ၁၊ ၃။ စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော စကားပြေအရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း

စာရေးသူဆိုလိုချင်သော အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် အတွေးအမြင်တစ်ခုကို အစမှ အဆုံးတိုင်
ဆွဲဆောင်မှုကောင်းသော စကားပြေအရေးအဖွဲ့ဖြင့် ပံ့ပိုးပေးလေ့ရှိပါသည်။ သို့မှသာ ရသစာတမ်းသည်
ဖတ်ချင်စဖွယ်ရှိပြီး စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်နိုင်ပါသည်။

“သကျရုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ” ရသစာတမ်းတွင် စာရေးသူက သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာ
ဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်မိသည့်အတွက် ရှုတ်ချပြောဆိုကြသည်နှင့်ပတ်သက်၍ အတွေးမျှင်တန်းမိသည်မှာ

မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ရပါမည်လားဟု ရှုတ်ချပြောဆိုခဲ့သောသူတို့သည် မိမိတို့
သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် မည်မျှအောင်မြင်သွားခဲ့ကြသည်ကို လည်းကောင်း၊
တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို မည်မျှအကျိုးပြုနိုင်ခဲ့ကြမည်ကိုလည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ်
မျိုးဆက်အတွက် မည်မျှချန်ထားနိုင်ခဲ့ သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ မသိရပါ။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၉)

ဟူ၍ စာရေးသူက မိမိကိုယ်တိုင်ပြန်၍ အဖြေရှာနေပုံကို ဖော်ပြထားသည်။ “မည်မျှ အောင်မြင်သွားခဲ့ကြ
သည်။” “မည်မျှ အကျိုးပြုခဲ့ကြမည်” “မည်မျှ ချန်ထားနိုင်ခဲ့သည်” ဟူသော ပုံစံတူဝါကျလေးများနှင့်

စာရေးသူ၏ ခံစားချက်၊ ထင်မြင်ချက်များဖြင့် ဝါကျကို အနားသတ်ထားသည်။ ဟန်ချက်ကလည်းညီ၊ သရုပ်လည်းပေါ်လှသည့် အရေးအဖွဲ့များနှင့် စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်ထားပါသည်။

“အတွေးအကတိ” ရသစာတမ်းတွင် အကတိတရား (၄) ပါး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဦးစွာဖွင့်ပြသည်။ အကတိတရားလေးပါးသည် တရားစီရင်ရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ သားရေးသမီးရေးတို့တွင်သာ ရှိနေသည် မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံရေးတွင်လည်း အကတိတရားများ ရှိနေသည်ဟု သူ၏အတွေးကို တင်ပြသည်။

ထို့နောက် စာရေးခြင်း၊ စာဖတ်ခြင်းအလုပ်များ၌လည်း အကတိတရား မရှိရလေအောင် ကြိုးစားပြီး လေ့ကျင့်နေပုံ၊ စာပေကို ဝေဖန်ရာ၌လည်း အကတိတရားမပါအောင် ကြိုးစားသင့်ကြောင်း၊ အမေးအဖြေပြုဟန် ဆွဲဆောင်ရေးသားပြီးနောက် သူ၏အမြင်ကိုတင်ပြထားပုံမှာ

အမှန်ကို တွေးတတ်မြင်တတ်အောင်၊ အမှန်ထိအောင် မရောက်နိုင်စေဦးတော့ နီးနိုင်သမျှ
နီးနီးစပ်စပ် တွေးတတ်အောင် စိတ်ကိုလေ့ကျင့်နေခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ မိမိမလိုလား
သူ၏ စာကောင်းတစ်ပုဒ်ထဲတွင်ပါနေသည့် မဖြစ်စလောက် အနာအဆာကိုသွားပြီး
အကျယ်ချဲ့လိုက်မိလျှင် ကောင်းမြတ်သည့်အရာတို့ကို မျက်ခြည်ပြတ်သွားနိုင်ပါသည်။
“တစ်ပဲသား” ကြောင့် “တစ်ကျပ်ခွဲသား” အပျက်မခံချင်ပါ။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၉၀)

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။ စာပေကို ဝေဖန်ရာ၌ အကတိကင်းစေချင်သော စာရေးသူ၏ ခံယူချက်အပြင် စာပေကို တန်ဖိုးထားသော စိတ်အခြေအနေကိုလည်း အပြစ်အနာအဆာ “တစ်ပဲသား” ကြောင့် ကောင်းမြတ်သည့်အရာ “တစ်ကျပ်ခွဲသား” ဟူ၍ တင်ပြလိုက်သည့် စကားကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းခနဲ မြင်သာစေပါသည်။ ဤသို့သော စကားတို့ဖြင့် စည်းရုံးရေးဖွဲ့ထားပြီး စာဖတ်သူကို ဆွဲဆောင်ထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရသစာတမ်းများတွင် စာရေးသူသည် အတွေးကောင်းသလို အရေးလည်းကောင်းကြသည်။ အများသိပြီးသား အကြောင်းအရာတစ်ခု၊ အတွေးစတစ်ခုကိုပင် စာဖတ်သူ စိတ်ဝင်စားနိုင်သည့် အရေးအဖွဲ့များနှင့် စွဲအောင် ရေးဖွဲ့နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၄၊ ၁၊ ၄။ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းရေးဖွဲ့ထားသော အရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်ခြင်း

ရသစာတမ်းသည် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းနှင့် တစ်ကွက်ကောင်းပြောရမည့် စကားပြေအရေးအသားမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းအရာထက် စာရေးသူ၏ အတွေးသည် အဓိကဖြစ်သည်။ ထိုအတွေးကိုအခြေခံ၍ ရေးဖွဲ့သော အရေးအဖွဲ့သည်လည်း ထိရောက်မှုရှိရပါမည်။

“သကျရှုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ” ရသစာတမ်းတွင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့ကဗျာမှ ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်သော သကျရှုပ်ကဗျာ ကောက်နုတ်ချက်လာ မိမိပါရမီအထုံရှိသော ပညာရပ် တစ်ခုခုကို သင်ယူသင့်ပုံနှင့်ဆက်စပ်၍ ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ မှတ်ချက်စကား၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ဖြစ်ရပ်၊ ဆရာကြီးမောင်ထင်၏ ဘဝအဖြစ်အပျက်တို့နှင့် ဥပမာပေးကာ စာပေဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်တို့ကို တင်ပြ ထားသည်။ စာရေးသူက သိပ္ပံမောင်ဝသည် မိမိဝါသနာ ပါရမီကိုသိရှိသာမက သတ္တိကောင်းသူတစ်ဦး

ဖြစ်ပုံ၊ အင်္ဂလိပ်စာတော်သူများသာ မျက်နှာပွင့်သောခေတ်တွင် ပထမဆုံးမြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ရောက်ခဲ့သူများဖြစ်ပုံ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ယုံကြည်ချက်ဝါသနာကို ချီးကျူးမိပုံ၊ နောင်အခါတွင် ပဋိညဉ့် ဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်) အဖြစ် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်စေလွှတ်ခြင်းခံရပြီး အရာရှိကြီး ဖြစ်လာပုံ၊ ခေတ်စမ်းစာပေကို ဦးဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားပုံမှာ

သိပ္ပံမောင်ဝမူကား သူ့ခေတ်၌ပင်လျှင် မြန်မာစာအရေးအသားကို တစ်ခေတ်ဆန်းစစ် ခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေကိုလည်း ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ယခုထက်တိုင်လည်း သူ၏ စာပေများသည် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် အကျိုးပြုဆဲဖြစ်သည်။ သမိုင်းတွင် မမေ့နိုင် ကြတော့ပြီဖြစ်သော စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သွားခဲ့ပါလေပြီ။

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၉)

ဟူ၍ မိမိအထုံပါရမီပါသည့်ဘက်ကို သတိထားကာ ရွေးချယ်မိသည့် အကျိုးကျေးဇူးဟု ဆိုနိုင်ပုံကို တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းနှင့် ထိထိမိမိရေးဖွဲ့ထားပုံမှာ စာပေမှပေးသော ကျေးဇူးတို့ကို သတိမူမိစေပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “အတွေးအကတိ” ရသစာတမ်းသည် အကတိတရားကြောင့် အမှန်ကို မသိနိုင် ကြောင်း၊ တရားရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးသာမက စာပေဝေဖန်ရေးတွင် မနှစ်သက်သည့် အစွဲရှိနေလျှင် စာကောင်းခြင်းကို သတိမပြုမိနိုင်ကြောင်း၊ စာရေးသူက သူ့အတွေးအမြင်ကို တင်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍ မိမိအတွေးအကတိကို ဆင်ခြင်၍ တရားသက်သက်မြင်သင့်ကြောင်း၊ တရားကွယ်သော သူသည် ကြီးမြင့်သောအဖြစ်သို့ရောက်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းကြောင်း တင်ပြထားပုံမှာ တိုတိုနှင့်အဓိပ္ပါယ် ထိမိလှသည်။

“စကားကြောင့် တရားကွယ်” ဆိုသလို အကတိအတွေးကြောင့် တရားမကွယ်စေလို သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ “တရားကွယ်” တတ်သော လူတစ်ယောက်သည် ကြီးမြင့်သော အဖြစ်သို့ ရောက်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းသည်ဟု ထင်ပါသည်။ (အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၂၄)

ဟူ၍ စာရေးသူ၏ဆိုလိုရင်းကို ပိုမိုထင်ရှားစေသော အတွေးပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်။ စာရေးသူပြောချင်သော အကြောင်းအချက်တို့ကို တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ထိထိမိမိ ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရသစာတမ်းများတွင် စာရေးသူသည် မိမိ၏စိတ်ခံစားချက်၊ အတွေးတစ်ခုကို ရေးဖွဲ့ တင်ပြရာတွင် တိုတိုနှင့်ထိထိမိမိ တစ်ကွက်ကောင်းရေးဖွဲ့နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၄၊ ၁၊ ၅။ စာဖတ်သူကို နှစ်သက်မှုရသပေးခြင်း

ရသစာတမ်းသည် ရသစာတမ်းရေးဆရာ၏ အတွေးအမျှင်တန်းရာ နောက်သို့လိုက်ရင်း စာဖတ် သူ၌ ပီတိဖြစ်ရမည်။ ပီတိဖြစ်ရသည်နှင့်အတူ နှစ်သက်မှုရသကို ရရှိနိုင်သောစာပေမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “သကျရုပ်နှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ” ရသစာတမ်းတွင် စာရေးသူကရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့မှ “သကျရုပ်” ကောက်နုတ်ချက်ကလေးကို အလေးအနက် စဉ်းစားတွေးတော မိရာမှ လူ့ဘောင်လောက၌ နေမည်ဆိုလျှင် လူတို့၏ ကိစ္စရပ်ဖြစ်သော အတတ်ပညာများကို ငယ်စဉ်ကပင်

သင်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မသင်ယူဘဲ ပျော်ပါးပေါ့လွင့်စွာ အချိန်မဖြုန်းသင့်ကြောင်း စာရေးသူစဉ်းစား တွေးတောမိပုံကို တင်ပြထားသည်။

ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းက အတတ်ပညာကို ရွေးချယ်ရာ၌ မိမိဝါသနာစိတ်အား အထက်သန်ဆုံး ဖြစ်သော အတတ်ကိုရှာရမည်။ ငွေများစွာ ရမည်ဟူသော အတတ်ပညာမျိုးကို ရွေးချယ်သင်ကြားရမည်။ သူတစ်ပါးအလုပ်တစ်ခုခုကို လုပ်၍ ကြီးပွားသည့်အတွက် မိမိလိုက်လုပ်လျှင် မိမိနှင့်မနီးစပ်၊ မသက်ဆိုင် သဖြင့် အကျိုးမပေးဖြစ်တတ်သည်ဟူသော အကြံပြုချက်ကို စာရေးသူက

**အချို့သောဝါသနာများ၊ (ဥပမာ ကဗျာ၊ စာပေသုတေသီ ကဲ့သို့သော ဝါသနာမျိုး)မှာ
ငွေများစွာရသော အတတ်မျိုး မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့သော အခါများတွင်မူ ဝင်ငွေရရာ
ရကြောင်း၊ အခြားလုပ်ငန်းတစ်ခုခုကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင် ကြရမည်ဖြစ်သည်။**

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၈)

ဟူ၍ စာရေးသူက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမျှသာမက ကြီးပွားချမ်းသာရန်အတွက် ငွေများစွာရသော အတတ်ပညာကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သင့်ကြောင်း တွေးပြထားသည်မှာ နှစ်သက်ကျေနပ်မှု ဖြစ်စေပါသည်။

စာရေးသူက သိပ္ပံမောင်ဝသည် မိမိဝါသနာပါရမီကို သိရှိသာမက သတ္တိကောင်းသူတစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာတော်သူများသာ မျက်နှာပွင့်သောခေတ်တွင် ပထမဆုံးမြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း ကို တက်ရောက်ခဲ့သူများဖြစ်ကြောင်း၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ယုံကြည်ချက်ဝါသနာကို ချို့ကျူးမိကြောင်း၊ နောင်အခါတွင် ပဋိညဉ့်ဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်) အဖြစ် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်စေလွှတ်ခြင်း ခံရပြီး အရာရှိကြီးဖြစ်လာခဲ့ရကြောင်း၊ ခေတ်စမ်းစာပေကို ဦးဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း၊ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း က သိပ္ပံမောင်ဝ၏ လေလံပွဲဝတ္ထုတိုနှင့် ပတ်သက်၍ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ချီးကျူးစကား ရေးသားခဲ့ ကြောင်း၊ လေလံပွဲသည် ထိုခေတ်က ပုံသဏ္ဌာန်သစ်အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်နေကြောင်း၊ မိမိအထံပါရမီ ပါသည့်ဘက်ကို သတိထားကာ ရွေးချယ်မိသည့် အကျိုးကျေးဇူးဟု ဆိုနိုင်ကြောင်း တွေးထင်ပြ ထားသည်။ စာရေးသူက ဆက်လက်၍ အတွေးမျှင်တန်းမိသည်မှာ

**မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို တက်ရပါမည်လားဟု ရှုတ်ချပြောဆိုခဲ့သော သူတို့သည်
မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် မည်မျှအောင်မြင်သွားခဲ့ကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊
တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို မည်မျှအကျိုးပြုခဲ့ကြမည်ကို လည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ်
မျိုးဆက်အတွက် မည်မျှချန်ထားနိုင်ခဲ့သည်ကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့မသိရပါ။
သို့သော်လည်း သိပ္ပံမောင်ဝကမူကား သူ့ခေတ်၌ပင်လျှင် မြန်မာစာအရေးအသားကို
တစ်ခေတ်ဆန်းစစ်ခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေကိုလည်း ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ယခု
ထက်တိုင်လည်း သူ၏စာပေများသည် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် အကျိုးပြုနေဆဲဖြစ်
သည်။ သမိုင်းတွင် မမေ့နိုင်ကြတော့ ပြီဖြစ်သော စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သွားခဲ့ပါလေပြီ။**

(အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၉)

ဟူ၍ မိမိအတွေးကို စာဖတ်သူလက်ခံလာအောင် တင်ပြထားသည်မှာ နှစ်သက်ကျေနပ်မှု ဖြစ်စေသည်။

ထို့အတူပင် စာရေးဆရာကြီး မောင်ထင်ရေးခဲ့သော “ဝါသနာ” ဆောင်းပါးမှ ဘဝအဖြစ်အပျက်ကို ကျွန်ုပ်မှာ ခါးတောင်းကျိုက်တခြား ဟိုဒင်းတခြား ဝါသနာမပါဘဲ ဖားသွား၍ ခွဲမိလေ သဖြင့် စာမေးပွဲသုံးနှစ်တိတိ ရှုံးရလေတော့သည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဆရာဝန်မဖြစ်ခဲ့ရ တော့ချေ။ ကျွန်ုပ် ဆရာဝန်မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်လျှင် လူသတ္တဝါများ အသက်ချမ်းသာ ရာ ရှာကြလေသတည်း။ (အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၁၉)

ဟူ၍ ဆရာမောင်ထင်တစ်ယောက် ဆရာဝန်မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ပင်လျှင် “ငဘ” ကဲ့သို့ ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်ကြရကြောင်း၊ ဆရာလည်း သကျရုပ်ဟန်ပုံ မပေါ်သည်နှင့် ဝိဇ္ဇာဘက်သို့ ကူးပြောင်းပစ်လိုက်၍ “စာပေဝိဇ္ဇာကြီး” တစ်ဆူ ပေါ်ပေါက်လာရကြောင်း စာရေးသူက သူ့အတွေး၊ သူ့အမြင်ကို တင်ပြထား သည်။

အတတ်ပညာတစ်ခုကို ရွေးချယ်ရာတွင် မိမိဝါသနာ အထက်သန်ဆုံးဖြစ်သော အတတ်ကို ရှာရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို စာရေးသူက နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း တွေးပြထားသည့်အတွက် နှစ်သက်ကျေနပ်မှု ဖြစ်စေသည်။

ဆရာအောင်သင်း၏ “အတွေးအကတိ” ရသစာတမ်းသည် အရှင်ဩဘာသာဘိဝံသ၏ သုတေသန သရုပ်ပြ အဘိဓာန်လာ အကတိ (၄) ပါးနှင့် ဆက်စပ်၍ အကတိအတွေးသို့ မရောက်အောင် သတိပြုသင့် ကြောင်း အကတိတရားကြောင့် အမှန်ကို မသိနိုင်ကြောင်း၊ တရားရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးသာမက စာပေ ဝေဖန်ရေးတွင် မနှစ်သက်သည့်အစွဲ ရှိနေလျှင် စာကောင်းခြင်းကို သတိမပြုမိနိုင်ကြောင်း၊ ကြီးမြတ်သော သူတို့သည် အကတိအတွေးမျိုးကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ကြသည်သာမက အစွဲဟောင်းများ၏ နှောင်ကြိုးကို ဖြတ်တောက်ပစ်နိုင်ကြောင်းကို သာဓကများပြ၍ အတွေးမျှင်တန်းပြထားသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး နယူတန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့လိုမဟုတ်၊ ပန်းသီးကြွေကျသည်ကို ကြည့်ပြီး “ကျတယ်” ဆိုတာဘာလဲ။ ဘာကြောင့် မြေကြီးပေါ်ပြန်ကျရသလဲ စသည် တို့ကို တွေးလိုက်မိသောကြောင့် ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ဆွဲငင်ခြင်းသဘောကို စူးစမ်းတွေ့ရှိခဲ့ သည်ဟု မှတ်သားခဲ့ဖူးပါသည်။ သူတို့ကျတော့ သာမန်မျှသော အကတိအတွေးမျိုးကို ပယ်နိုင်ရုံသာမက အစွဲဟောင်းများကိုပင် ပယ်နိုင်ပါတကားဟု အဖန်ဖန်အံ့သြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ ၁၂၃)

ဟူ၍ စာရေးသူက အတွေးမျှင်တန်းပြထားသည်။ ထို့အတူပင် စာရေးသူက ဆက်၍ အတွေးမျှင်တန်းပြ ထားသည်မှာ

ဘုရားလောင်းလျာ သိဒ္ဓတ္ထကတော့ သေခြင်းရှိလျှင် မသေခြင်းရှိနိုင်သည်ဟု တွေးသည်။ အစွဲဟောင်းကို ပစ်ပယ်လျက် စူးစမ်းအားထုတ်သောကြောင့် “နိဗ္ဗာန်” သို့ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသို့တွေးလိုက်မိသောအခါ ဘုရားအစရှိသော ကြီးမြတ်သည့် ပါရမီရှင် များ၊ နယူတန်စသော သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၏ ထိုးဖောက်တွေးတောလိုက်ပုံကို အထပ်ထပ် အံ့သြချီးမွမ်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (အောင်သင်း၊ ၂၀၀၅၊ စာ ၁၂၄)

ဟူ၍ စာရေးသူက ထူးထူးခြားခြား သူ၏အမြင်၊ သူ၏အတွေး၊ သူ၏ခံစားမှုတို့ကို သာဓကများဖြင့်ယှဉ်၍ တင်ပြထားသည်မှာ နှစ်သက်ကျေနပ်မှုဖြစ်စေသည်။

နောက်ဆုံးတွင် စာရေးသူက သာမန်စာဖတ်ခြင်း၊ ကြားနာခြင်းတို့တွင် ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းတို့ကို ခွာလျက် တရားသက်သက်ကို မြင်တတ်၊ ကြည့်တတ်အောင် အားထုတ်သင့်ကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။ ကြီးမြတ်သော လူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် အဂတိအတွေးကိုပယ်၊ တရားမကွယ်စေလိုကြောင်း အဘိဓာန် ကောက်နုတ်ချက်လာ စာပေနှင့်ဆက်စပ်၍ လမ်းညွှန်ပေးသည့်အတွက် နှစ်သက်ကျေနပ်စေပြီး နှစ်သက်မှုရသ ပေးစွမ်းနိုင်ကြောင်း သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများသည် စာရေးသူ၏စာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် အတွေးအမျှင်တန်းရာ နောက်လိုက်ရင်း စာဖတ်သူ၌ နှစ်သက်ပီတိဖြစ်ရသည်နှင့်အတူ ကြည်နူးစရာ ဆင်ခြင်စရာတို့ ဖြစ်စေသောရသစာတမ်းများပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ သုံးသပ်ချက်

ဆရာအောင်သင်း၏ "စာပေအတွေး အတွေးစာပေ" ရသစာတမ်းများ လေ့လာချက်တွင် နက်နဲသောအတွေးများကို အရေးက အထောက်အကူပြုနိုင်စွမ်း ရှိ မရှိဆိုသော သုတေသနမေးခွန်း ပြဿနာကို စာရေးသူ၏အတွေးများကို စာဖတ်သူတို့နှစ်သက်ခံစားနိုင်သော အရေးအသားများကို လေ့လာတင်ပြခြင်းဖြင့် အဖြေပေါ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ ရသစာတမ်းများတွင် ရသစာတမ်း၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ ၅ ရပ်နှင့် ညီ မညီဆိုသည့် သုတေသနပြဿနာကိုလည်း ရသစာတမ်း နှစ်ပုဒ်မှ ထုတ်နုတ်ကိုးကား၍ ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများ လုပ်ဆောင်နိုင်သော စွမ်းရည်၊ စာပေအတွေး အတွေးစာပေ ရသစာတမ်းများတွင်မူ မိမိပါရမီအထုံပါသော ပညာရပ်တစ်ခုကို သင်ယူသင့်ပုံနှင့် ဆက်စပ်၍ စာရေးသူ က အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသာမက ကြီးပွားချမ်းသာရန်အတွက် ငွေများစွာရသော အတတ်ပညာကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သင့်ကြောင်း တွေးပြကာ ဆုံးမဩဝါဒပေးထားသည့် စာရေးသူ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ကို တွေ့ရသည်။

ထို့အတူ စာဖတ်ရာတွင်လည်း ရေလိုက်ကောင်းသော ဆင်ကဲ့သို့ တွေးတောချင့်ချိန်တတ်ရန်လိုပုံ၊ အစွဲကင်းစွာဖတ်နိုင်မှ ယထာဘူတကျသော အတွေးအခေါ်ကို ရနိုင်မည်ဖြစ်ပုံတို့ကို နက်ရှိုင်းစွာ ခံစားတွေးမြင်ပြသထားပုံတို့သည် လောကတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော သဘာဝအတိုင်း လူတို့၏ အတ္တဆန္ဒများ၏ ဦးဆောင်စေစားမှုအောက်တွင် ယေဘုယျအမှန်တရားတို့ ဖုံးအုပ်သွားတတ်သည့် သဘောကို ပို၍ပေါ်လွင်လာစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းများသည် အကြောင်းအရာထက် အတွေး အမြင်ခံစားမှုကို အားပြုဖော်ပြနေသည့် ရသစာတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

အောင်သင်း၏ ရသစာတမ်းများသည် အတွေးအမြင်တစ်ခုကို ပိုမိုထင်ရှားရှုပ်လုံးကြစေရန် အတွက် ဆွဲဆောင်မှုကောင်းသော စကားပြေအရေးအဖွဲ့များဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူအလေးပေး တင်ပြလိုသည့်အခါ ပုံစံတူဝါကျများဖြင့် တင်ပြထားသောကြောင့် စာရေးသူ

၏ စေတနာကို အထူးပေါ်လွင်စေပါသည်။ ပုံစံတူဝါကျ အဆုံးသတ်များကလည်း အရေးအသားကို ပို၍ ပြေပြစ်စေပြီး ရသစာတမ်း၏ အရည်အသွေးကို ပို၍ထူးခြားထက်မြက်လာစေပါသည်။

ထို့ပြင် စာရေးသူသည် မိမိကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်ဖြစ်စေ၊ အခြားသူတို့၏ ဖြစ်ရပ်ဖြစ်စေ အတွေးတစ်ရပ်ကို ဗဟိုပြု၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့ပြနိုင်သည်။ ရသစာတမ်းများကို လေ့လာ ကြည့်လျှင် စာရေးသူသည် ပင်ကိုအားဖြင့် လောကဝန်းကျင်ကို စိတ်ဝင်စားရုံသာမက ဆင်ခြင်နိုင်သူ လည်းဖြစ်သည်။ မိမိဘဝအတွေ့အကြုံများနှင့်ယှဉ်၍ ဆင်ခြင်တွေးတောတတ်သော စိတ်နေသဘာဝမှ တန်ဖိုးရှိပြီး ထက်မြက်သော အတွေးများပေါ်လာကာ ထိုအတွေးများကို စာဖတ်သူများ ထံ ဖြန့်ဝေ လိုသော စေတနာကောင်းများ ပေါ်လာခဲ့ဟန်တူပါသည်။ လောကကို ချစ်တတ် ခံစားတတ်သည့်စိတ်ကို အခြေခံ၍ အတွေးသစ်များကို ဖန်တီးတင်ပြလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အောင်သင်း၏ ရသစာတမ်းများ သည် ရသမှတစ်ဆင့် ဘဝအသိအမြင်ကို ပေးစွမ်းနိုင်သောကြောင့် နှစ်သက်မှုရသကို ခံစားရစေပါသည်။

နိဂုံး

ဆရာအောင်သင်း၏ “စာပေအတွေး၊ အတွေးစာပေ” ရသစာတမ်းကို စာတမ်းငယ်၏ သွင်ပြင် လက္ခဏာ (၅) ရပ်ကို အခြေခံသည့်ရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။ မြန်မာစာပေ၊ လောကတွင် စာပေမြတ်နိုးသူတို့ လေးစားတန်ဖိုးထားသော ဆရာကြီးအောင်သင်း၏ ရသစာတမ်းငယ် စာပေလက်ရာ များကို လေ့လာတင်ပြခွင့်ရ၍ ဝမ်းမြောက်မိပါသည်။ ရသစာတမ်းစာပေကို လေ့လာ သုတေသနပြုမည့် သူများအတွက် အထောက်အကူပြုမည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင် (ခနုဖြူ) (၁၉၈၇)၊ “စာတမ်းငယ်ဟူသည်”၊ စာတမ်းငယ် စာပေစာတမ်းများ (ပ-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင် (ခနုဖြူ) (၁၉၉၄)၊ “စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေ အတတ်ပညာ” (တ-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောက ပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင် (ခနုဖြူ) (၂၀၁၁)၊ “ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း”။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

မိုးမြေ၊ မ (၂၀၀၈)၊ “ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ရသစာတမ်းရှင်တို့၏ တွေးဟန်နှင့်ရေးဟန်များ”။ ရန်ကုန်၊ မူဝံစာပေ။

မြခင်၊ (၁၉၈၇)၊ “နိုင်ငံခြားစာတမ်းငယ်”၊ စာတမ်းငယ်စာပေစာတမ်းများ (ပ-တွဲ)။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

အောင်သင်း၊ (၂၀၀၅)၊ “လှလိုက်တာနော်နှင့် ရသစာတမ်းငယ်များ”။ ရန်ကုန်၊ ဇွန်ပွင့်ပုံနှိပ်တိုက်။

References

Encyclopaedia Britannica (Vol.8. pp.713-714). (1968)